

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze bakalářské práce

**Inflace a nezaměstnanost ČR v porovnání s EU mezi lety
2006 - 2013**

Hofman Michal

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá inflací, nezaměstnaností a jejich vztahem, který vyjadřuje Phillipsova křivka. V teoretické části práce jsou vymezeny důležité pojmy a definice, které jsou následně v práci používány. Jedná se o inflaci, nezaměstnanost a teorii Phillipsovy křivky. Jsou zde vysvětleny druhy, příčiny a způsoby měření inflace a nezaměstnanosti. Z hlediska Phillipsovy křivky jsou zde definována její různá pojetí. V této části práce je také obecně popsán hrubý domácí produkt a vztah mezi ním, inflací a nezaměstnaností. V neposlední řadě je zde ještě analyzována Světová ekonomická krize (2008-2009), včetně příčin jejího vzniku. Druhá, analytická část práce zahrnuje vývoj inflace a nezaměstnanosti v České republice, Evropské unii a eurozóně v letech 2006-2013, tedy v období, které bylo ovlivněno Světovou ekonomickou krizí. Na základě získaných údajů o inflaci a nezaměstnanosti byly sestaveny Phillipsovy křivky, které byly ověřeny z hlediska platnosti a vzájemně porovnány mezi sebou za pomoci statistických výpočtů regresní analýzy a indexu determinace. Phillipsovy křivky byly posouzeny z hlediska vlivu ekonomické krize na jejich průběh. Na závěr analytické části práce je uveden přehled trendů vývoje hrubého domácího produktu ve zkoumaných oblastech. Ten názorně ukazuje, že výkonnost ekonomik nelze hodnotit pouze na základě míry inflace a nezaměstnanosti, ale je nutné vzít v úvahu ostatní významné vlivy, které mohou ekonomický vývoj ovlivňovat (např. Světová ekonomická krize v našem případě).

Klíčová slova: Nezaměstnanost, Inflace, Phillipsova křivka, Rozšířená Phillipsova křivka, Hrubý domácí produkt, Světová ekonomická krize.

Vlastní text

V bakalářské práci byla řešena především inflace a nezaměstnanost, následně pak jejich vztah. Tento vztah vedl práci až k sestavení Phillipsovy křivky a zhodnocení její platnosti pro jednotlivé případy. Práce byla zaměřena na ověření platnosti Phillipsovy křivky pro Evropskou unii a Českou republiku. Následně na jejich porovnání, za pomoci grafického znázornění a statistických výpočtů. Neméně důležitou součástí práce, byla identifikace vlivů Světové ekonomické krize na vybrané makroekonomické údaje a poté jejich vliv na výsledné podoby Phillipsovy křivky. Provedené kroky směřovaly k cíli, který byl stanoven do třech kroků, porovnat vývoj inflace a nezaměstnanosti, sestavit a statisticky porovnat výsledky Phillipsovy křivky a nakonec ověřit platnost jednotlivých Phillipsových křivek.

Ke zpracování literární rešerše bylo využíváno odborných knižních a ověřených internetových zdrojů zabývajících se řešenou problematikou. Na základě porovnání obsahů této odborné literatury, bylo dosaženo teoretického vysvětlení problematiky inflace, nezaměstnanosti a Phillipsovy křivky.

V teoretické části práce byla nejvíce řešena inflace a nezaměstnanost, které tvoří podstatnou část literární rešerše. V daných tématech bylo cílem objasnit veškerou probíranou problematiku, která s těmito tématy souvisí za pomoci odborné literatury. U inflace byly probrány jednotlivé druhy inflace, dále měření inflace a v neposlední řadě pak důsledky inflace a možnosti její regulace. V kapitole nezaměstnanost se práce zaměřila na měření nezaměstnanosti, na její druhy, ale především na její příčiny. Další částí byla Phillipsova křivka, kde se jednalo hlavně o vysvětlení její základní myšlenky. Dále byly v této kapitole zkoumány rozdíly mezi základní Phillipsovou křivkou a následnými modifikacemi Phillipsovy křivky. Teoretická část byla nakonec zakončena zmíněním o hrubém domácím produktu a Světové ekonomické krizi. Byly zde vysvětleny základní informace o hrubém domácím produktu a byl zde zkoumán jeho vztah k inflaci, nezaměstnanosti a celkově jeho význam v ekonomice státu. Podobně pak byla vymezena Světová ekonomická krize a její vlivy.

V analytické části se práce zaměřila na Českou republiku a Evropskou unii, sekundárně na eurozónu. Zkoumala jejich vývoj z pohledu inflace a nezaměstnanosti v letech 2006-2013. Na tento vývoj měla vliv i Světová ekonomická krize. Práce porovnává jednotlivé dopady krize na makroekonomické údaje daných ekonomik. Bakalářská práce dále zkoumá, jak se s těmito dopady dané subjekty vyrovnaly. Lze konstatovat, že v některých případech

těchto kapitol dochází k některým překvapivým výsledkům, když například bylo zjištěno, že z hlediska nezaměstnanosti je na tom trvale lépe Česká republika než Evropská unie a eurozóna. Z hlediska inflace jsou však všechny tyto tři subjekty přibližně na stejné výši. Tento fakt však částečně vysvětluje ukazatel hrubého domácího produktu na osobu, kde jsou na tom tyto subjekty úplně opačně a Česká republika je oproti Evropské unii a eurozóně v těchto ukazatelích mnohem méně úspěšná. Lze tedy tento úkaz vysvětlit tak, že v České republice může být nižší nezaměstnanost než průměrná nezaměstnanost v Evropské unii, jelikož produkt na osobu je také nižší. Další zajímavý fakt je, že v chování inflace České republiky, lze sledovat určité zpoždění oproti inflaci v Evropské unii a eurozóně. To je však nejspíše zapříčiněno tím, že nějakou dobu trvá, než se tyto vzájemně provázané ekonomiky stihnou ovlivnit. I na základě tohoto zpoždění, lze odvodit, že ekonomika České republiky je ovlivněna ostatními ekonomikami Evropské unie.

Po provedení analýzy daných subjektů z hlediska inflace a nezaměstnanosti se praktická část práce zaměřuje na sestavení a ověření platnosti Phillipsovy křivky, pro dané subjekty v daném časovém období 2006-2013. Z Phillipsových křivek Evropské unie a eurozóny vyplynulo, že jsou v podstatě stejné, nijak zásadně se neodlišují a že nabývají stejného sklonu jako teoretický tvar Phillipsovy křivky. Z pohledu provedené regresní analýzy se však částečně odlišují a to především v indexu determinace, tedy v síle závislosti, kdy pro křivku Evropské unie je závislost inflace a nezaměstnanosti cca 18,9% a pro eurozónu pouze 12,7%. Z pohledu statistiky je však tento rozdíl nepatrný a obě tyto závislosti jsou pouze slabé. Důležitějším se tak stalo porovnání Phillipsovy křivky Evropské unie s Phillipsovou křivkou pro Českou republiku. Oproti křivce pro Evropskou unii byla sestavená křivka pro Českou republiku mnohem strmější, což vyjadřuje především mnohem větší intenzitu změn. Tyto intenzivnější změny jsou potvrzeny i ve vývoji inflace a nezaměstnanosti pro Českou republiku. Po provedené regresní analýze byl zjištěn index determinace, který pro Českou republiku nabývá hodnoty cca 64,4%, což znamená středně silnou závislost a lze tedy konstatovat, že inflace a nezaměstnanost se ovlivňují z 64,4%, což je mnohem více než pro případ Evropské unie.

Následně bylo provedeno ověření platnosti Phillipsovy křivky na základě inverzního vztahu inflace a nezaměstnanosti. Tento vztah se v případě EU potvrdil mezi lety 2006-2009 a 2011-2013, pro Českou republiku je tento vztah platný mezi lety 2006-2009 a 2010-2011. Z daných let je jasně vidět, že Phillipsova křivka platí jak pro ČR tak EU mezi lety 2006-2009, tedy před dopadem krize. Po dopadu Světové ekonomické krize princip Phillipsovy

křivky platit přestává. Světová ekonomická krize tudíž narušuje podmínky pro platnost Phillipsovy křivky.

Na základě dané práce bylo zjištěno, že Phillipsova křivka je skrz makroekonomické ukazatele, inflaci a nezaměstnanost, vázána na vlivy ekonomické krize. V době působení poslední krize došlo k jejímu zneplatnění, naopak se ale prokazuje, že během normální „nekrizové“ situace Phillipsova křivka platí. Je tedy patrné, že po odeznění dopadů Světové ekonomické krize a nastolení trvalejšího ekonomického růstu by měla být Phillipsova křivka opět v platnosti. Nejdůležitějším přínosem celé práce se však stal výsledek porovnání statistických ukazatelů jednotlivých Phillipsových křivek České republiky a Evropské unie, kdy bylo zjištěno, že oproti Evropské unii dochází v případě České republiky k většímu vlivu mezi inflací a nezaměstnaností. Z toho je patrné, že při regulaci inflace nebo nezaměstnanosti dojde k většímu ovlivnění druhého ukazatele, což může mít znatelný přínos například pro rozhodování centrální banky, při cílování inflace.

Ekonomická krize dopadne jednou za čas na všechny tržní ekonomiky, není něčí chybou, je to běžná fáze tržní ekonomiky, a proto je nemožné jí úplně předejít. Při ekonomické krizi, by se stát měl snažit rozhýbávat trhy svými státními zakázkami. Měl by na tyto zakázky uvolnit své rezervní prostředky a tím pomoci ekonomice. Naopak v době růstu a prosperity, by měl stát šetřit a snižovat schodek státního rozpočtu. Část prostředků by si měl ukládat stranou právě pro případ příchodu nové ekonomické krize.

Základní použitá literatura

- 1) R. Holman (2011). *Ekonomie*. Praha: C. H. Beck ISBN 978-80-7400-006-5.
- 2) J. Klíma (2006). *Makroekonomie*. Praha: Alfa Publishing ISBN 80-86851-27-3.
- 3) T. Pavelka (2007). *Makroekonomie základní kurz 3 vyd.* Praha: Melandrium ISBN 978-80-86175-58-4.
- 4) E. Klvačová & kol. (2009). *Světová ekonomická krize: Příčiny, projevy, perspektivy*. Praha: Professional Publishing ISBN 978-80-7431-012-6.
- 5) J. Brčák & B. Sekerka (2010). *Makroekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk ISBN 978-80-7380-245-5.